

LEOPOLD GRZYBOWSKI

ur. 1929; Tyszowce

Miejsce i czas wydarzeń	Tyszowce, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Tyszowce, dwudziestolecie międzywojenne, Żydzi, cmentarz żydowski, handel, rzemieślnicy

Żydzi w przedwojennych Tyszowcach

Kirkut, to jest cmentarz żydowski, był w tym samym miejscu, gdzie katolicki, na Majdanie. W tej chwili jest tam przedszkole i przychodnia. Tam był stary kirkut, który powstał w XVIII w., kiedy Żydzi osiedlili się w Tyszowcach. Potem tutaj już grzebać nie było wolno, bo wokół były budynki mieszkalne, i wyznaczono drugi teren pod cmentarz. To jest teraz odnawiane, tu na polu, o jakiś kilometr oddalony od Tyszowiec.

Żydzi trudnili się handlem, ale i rzemiosłem. W związku z tym, że nasi szewcy garbowali tu skóry, to oni też je garbowali, ale już innym sposobem, tzw. kromy. To już były skóry na takie lepsze obuwie. Byli stolarze. Bardzo dużo było na przykład speców do krycia dachów gontem. U nas też Żyd to robił. Gont, to taki drewniany materiał na dach. On to tak szybko robił, było około 100 m² dachu, on to w dwa dni zrobił. Gont przeciętnie miał 10-15 cm szerokości, jeden szerszy, drugi węższy. Tak że robił to bardzo szybko. Poza tym byli stolarze, cieśli, mieli też swoje takie firmy budowlane, budowali dom drewniany, ale było oddane wszystko, poza pracami murarskimi, tylko pobudować piece, komin, wszystko było szklone, podłogi gotowe itd.

Na Mikulinie był dwór, tu zajmowali się handlem mlekiem. Tzw. pachciarze kupowali mleko z dworów. Przynosili tu do Tyszowiec, tu był Żyd, który przerabiał to mleko. Miał wirówkę, zbierał śmietanę, a z tego mleka odciągniętego produkował sery. Pamiętam, że z mamą chodziliśmy do tego Żyda. Mieli taką kaszarnię ręczną, wszystko się kręciło. Bardzo dużo piekarni mieli, byli piekarzami.

Ale najczęściej zajmowali się handlem, to jeszcze był handel obwoźny. Chodzili z workiem. Tam miał troszkę igieł, garnków, misek blaszanych i za to kupował szmaty, czy tam jakieś inne rzeczy, mak, w ogóle produkty rolne.

Data i miejsce nagrania	2009-03-06, Tyszowce
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Elżbieta Zasempa
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"